

VN/5795/2023
VN/5795/2023
-UM-4

7.11.2024

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa

Suomen osallistumisen jatkaminen Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen avustusoperaatioon (EUMAM Ukraine)

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta linjasivat perjantaina 4. lokakuuta, että Suomi osallistuu Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon enintään 60 sotilaalla 15.11.2026 saakka; tämä sisältää osallistumisen koulutus- ja neuvonantotehtäviin sekä näihin liittyviin esikunta-, hallinto- ja tukitehtäviin osallistumisen EU-jäsenmaiden alueella, Suomi pois lukien.

Valtioneuvosto on sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaisesti kuullut eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteon 9.11.2024 ([VNS 5/2024 vp](#)).

Ulkoasiainvaliokunta antoi 24.10.2024 mietinnön (UaVM 12/2024 vp) valtioneuvoston selonteon johdosta. Mietinnössä todetaan, että valiokunta pitää Suomen osallistumisen jatkamista EUMAM-operaatioon perusteltuna.

Eduskunta hyväksyi 6.11.2024 ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaisen kannanoton (EK 24/2024 vp – VNS 5/2024 vp), jonka mukaan eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta.

Päätöksen Suomen osallistumisen jatkamisesta Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon enintään 60 sotilaalla 15.11.2026 saakka tekee tasavallan presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaisesti.

Operaation keskeinen sisältö ja tavoitteet

Ukrainaa tukeva Euroopan unionin sotilaallinen EUMAM-avustusoperaatio käynnistettiin marraskuussa 2022 vastauksena Ukrainan pyyntöön sotilaallisesta tuesta (neuvoston päätökset [YUTP] 2022/1968 ja [YUTP] 2022/2243). Operaation strategisena tavoitteena on edistää koulutuksella Ukrainan asevoimien sotilaallisen kyvykkyyden lisäämistä ja siten tukea Ukrainan kykyä puolustaa suvereniteettiaan, alueellista koskemattomuuttaan sekä suojella siviilejä.

Operaation mandaattina on tarjota yksilöllistä ja kollektiivista perus- ja erikoiskoulutusta Ukrainan asevoimille sekä koordinoita EU-jäsenvaltioiden koulutustoimia. Operaatio toimii EU:n alueella. Koulutusta järjestetään erityisesti Puolassa ja Saksassa, joissa sijaitsevat operaation joukkoesikunnat. Koulutusta voidaan järjestää myös muualla Euroopan unionin alueella erimittaisina jaksoina Ukrainan asevoimien kehittyvät tarpeet huomioiden ja niihin vastaten. Jäsenmaiden

osallistuminen voi tapahtua osana jonkin toisen jäsenmaan järjestämää koulutuskokonaisuutta tai järjestämällä koulutustoimintaa jäsenmaan omalla maaperällä.

Operaatioon osallistuu tällä hetkellä 24 EU-jäsenmaata, sekä EU:n ulkopuolisista maista Norja. Operaatio on suunniteltu joustavaksi, jotta sillä voidaan vastata nopeasti Ukrainan muuttuviin ja kehittyviin tarpeisiin.

Tähän mennessä noin 60 000 ukrainalaista sotilasta on saanut koulutusta operaation toimesta. Ukrainalaiset palaavat koulutuksen suorittuaan Ukrainaan. Operaation strategisen tason johdosta ja koordinaatiosta vastaa Euroopan unionin sotilasesikunnan sotilaskriisinhallinnan suunnittelu- ja toteutusvoimavara (Military Planning and Conduct Capability, MPCC) Brysselissä.

EUMAM-operaatio tekee yhteistyötä Kiovan EU-delegaation ja EU Advisory Mission Ukraine – siviilikriisinhallintaoperaation (EUAM Ukraine) kanssa.

Operaatio koordinoi toimintaansa muiden Ukrainalle ja sen asevoimille sotilaallista ja koulutuksellista tukea antavien kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Kolmansilla mailla on kutsuun perustuva osallistumismahdollisuus operaatioon.

EUMAM-operaation nykyinen mandaatti päättyy 15.11.2024 ja sitä jatketaan kahdella vuodella 15.11.2026 asti.

Suomen osallistuminen, ml. osallistumismuoto ja osallistumisen tavoitteet

Suomi osallistuu sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) mukaisesti 3.3.2023 tehdyllä kansallisella osallistumispäätöksellä EUMAM-operaatioon enintään 50 sotilaalla 15.11.2024 saakka. Kansallisen osallistumispäätöksen maantieteellistä kattavuutta laajennettiin 10.11.2023 tehdyllä päätöksellä koko Euroopan unionin alueelle. Eduskuntaa tiedotettiin perustuslain 97 §:n mukaisesti 23.9.2024 operaation mandaatin jatkamisesta sekä 11.10.2024 mandaatin kehittämisestä.

Suomi antaa tällä hetkellä Puolassa EUMAM-operaation mandaatin mukaisesti Ukrainan asevoimille perus- ja erikoiskoulutusta keskittyen asejärjestelmä-, erikoisjoukko-, jalkaväki- ja lääkintäkoulutukseen. Suomen tällä hetkellä antaman koulutuksen tukipyynnöt perustuvat kesäkuussa 2023 järjestetyn Ukrainalle annettavaa koulutustukea koskevan tukikonferenssin sisältöön sekä Ukrainan tuen koordinaatioesikuntien arvioon. Operaatiolle esitetyt pyynnöt on jaettu neljään osakokonaisuuteen: johtajakoulutus, asejärjestelmä- ja erikoiskoulutus, peruskoulutus ja joukkokoulutus.

Koulutustoimintaan on osallistunut yli 200 suomalaiskouluttajaa. Suomi on saanut Puolustusvoimien antamasta koulutuksesta hyvää palautetta. Suomi käy jatkuvaa vuoropuhelua koulutusta johtavien ja koordinoivien esikuntien kanssa Suomen antaman koulutuksen sisällöstä. Koulutuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa on erityisesti huomioitava, että Ukrainan esittämät koulutustarpeet muuttuvat jatkuvasti. Suomen tavoitteena onkin ylläpitää kansallinen valmius vastata nopeasti ja joustavasti Ukrainan muuttuviin koulutustarpeisiin.

Operaation edetessä uudelle mandaattikaudelle Ukrainan auttamisen ja Puolustusvoimien tarkoituksenmukaisen toiminnan johdosta myös muut koulutusaiheet ovat todennäköisiä. Suomi varautuu myös siihen, että koulutustarpeista johtuen koulutusta annetaan Puolan ohella enenevässä määrin myös muissa operaation alla toimivissa maissa. Näiden operaatioon vaikuttavien tekijöiden johdosta Suomi valmistautuu osallistumaan operaation jatkokauteen enintään 60

sotilaalla, jotta mahdollisiin lisäkoulutustarpeisiin voidaan vastata.

Operaation turvallisuustilanne ja riskiarvio

EU tukee jäsenmaita EUMAM-operaation turvallisuustilanteen ja riskiarvion osalta yleisellä uhka-arviolla. Uhka- ja riskiarviot sekä tilannetietoisuus jäsenmaiden koulutusalueilla ovat isäntämaan vastuulla. Keskeisimmän uhkan operaatiossa muodostavat Venäjän tiedustelu- ja turvallisuuspalvelut. Operaatioon osallistuviin suomalaiskouluttajiin EU:n alueella kohdistuva fyysinen uhka arvioidaan pieneksi.

Suomen osallistumisen kustannukset

Suomen kansallisen osallistumisen kustannukset EUMAM-operaatioon sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten osalta ovat alustavan arvio mukaan vuonna 2025 noin 11,6 milj. euroa ja vuonna 2026 noin 11,9 milj. euroa. Vuodelle 2024 myönnetystä määrärahasta, 19,4 milj. euroa, on tällä hetkellä käytetty 8,1 milj. euroa. Vuoden loppuun mennessä sitä arvioidaan käytettävän vielä 7,5 milj. euroa. Lisäksi sidottuna siirtyy 0,5 milj. euroa. Operaation kustannusarvio tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Palkkaus-, koulutus- ja rotaatiokustannukset katetaan ulkoministeriön momentilta 24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot ja ne ovat vuonna 2025 yhteensä 5,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2026 yhteensä 5,3 miljoonaa euroa.

Suomen koulutusosaston perustaminen, ylläpito ja purkaminen maksetaan puolustusministeriön momentilta 27.30.20 Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot ja ne ovat 5,7 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 6,6 miljoonaa euroa vuonna 2026.

Ulkoministeriön ja puolustusministeriön momenteilta katettavat vuosien 2025 ja 2026 kustannukset katetaan nykyisten määrärahakehysten puitteissa.